
DERMOGRAFISME (URTICARIA FACTITIA)

WAT IS DERMOGRAFISME?

Dermografisme is de naam voor het verschijnsel dat er na wrijven of krabben over de huid een verheven jeukende streep ontstaat. Dit is een variant van galbulten. De medische term is urticaria factitia. Een kleine mechanische prikkel zoals krabben of met de achterkant van een balpen een streep over de huid trekken is al voldoende om dit te laten gebeuren.

HOE WORDT DE DIAGNOSE GESTELD?

Door stevig met de achterkant van een balpen of met een speciale testpen over de huid te strijken, op de binnenkant van de onderarm of op de rug. Hierbij ontstaat binnen 10 minuten een jeukende verhevenheid die na 30 minuten tot 3 uur weer vervaagt. Rondom deze streep ontstaat een rode kleur. De roodheid verdwijnt eerder dan de zwelling.

Het normale beeld bij iemand die geen dermografisme heeft is: een lichtrode niet verheven streep op de krabplaats die snel vervaagt, vaak al binnen 5 minuten.

Er bestaat ook een vertraagde vorm van dermografisme, waarbij de strepen pas na 30 minuten tot 9 uur ontstaan en 12 tot 24 uur kunnen duren.

WAT IS DE OORZAAK VAN DERMOGRAFISME?

De oorzaak is niet bekend, het is onduidelijk waardoor dermografisme opeens kan ontstaan. Het komt vaak voor, bij ongeveer 1.5-5% van de normale bevolking. Het komt vaker voor bij mensen die atopisch zijn (die hebben een aanleg om hooikoorts, atopisch eczeem, of astma te krijgen). Ker gezonden kunnen zomaar van de een op de andere dag dermografisme krijgen. Soms is er een aanleiding te achterhalen, zoals een verkoudheid of griepje enkele weken voorafgaand aan het ontstaan, of geneesmiddelen gebruik. Maar bij de meeste patiënten blijft het volstrekt onduidelijk wat de oorzaak is.

Het is wel bekend wat het mechanisme is. In de huid zitten mestcellen. Dit zijn cellen die betrokken zijn bij allergische reacties. In de mestcellen zit een grote hoeveelheid van het stofje histamine. Histamine veroorzaakt als het vrijkomt een heftige jeuk en zwelling. Het is hetzelfde stofje wat ook in brandnetels zit. Normaal komt histamine alleen vrij uit de mestcellen als er een allergische reactie plaatsvindt. Op een of andere manier zijn de mestcellen bij patiënten met dermografisme ook gevoelig voor druk: bij een beetje stevig strijken over de huid komt de histamine uit de mestcellen. Daarna is in datzelfde huidgebied ongeveer 3 uur lang niet opnieuw dezelfde reactie op te wekken, want de mestcellen zijn leeg.

WAT IS DE PROGNOSE?

Dermografisme kan vanzelf weer overgaan, maar dan kan soms wel enkele maanden tot jaren duren. Het is een hinderlijke aandoening, maar het is niet gevaarlijk, en het wijst ook niet op een onderliggende ziekte.

WAT IS DE BEHANDELING?

Dermografisme kan worden behandeld met geneesmiddelen die het stofje histamine remmen: de anti-histaminica. Deze antihistaminica moeten dan wel elke dag worden ingenomen om de jeuk en zwelling te voorkomen. Antihistaminica zijn effectief en veilig, ook bij langdurig gebruik. Ze worden ook langdurig gebruikt door patiënten met hooikoorts. Het is wel belangrijk om een van de moderne te gebruiken, die niet als bijwerking slaperigheid hebben.

Voorbeelden van antihistaminica voor dermografisme:

- Xyzal (levocetirizine) 1 maal daags 1 tablet van 5 mg
- Zyrtec (cetirizine) 1 maal daags 1 tablet van 10 mg
- Claritine (loratadine) 1 maal daags 1 tablet van 10 mg
- Alerius (desloratadine) 1 maal daags 1 tablet van 5 mg

Verder is het belangrijk om niet te gaan krabben als het ergens begint te jeuken, want dan loopt het volledig uit de hand en wordt het alleen maar erger. Wees ook voorzichtig met afdrogen na het douchen (niet wrijven maar deppen), en draag geen strakke kleding.

Soms is er nog een andere reden om jeuk te hebben, zoals een droge huid, of eczeem. Dit moet zo goed mogelijk worden behandeld om jeuk, gevolgd door krabben te voorkomen.

Blootstelling aan zonlicht maakt de huid minder gevoelig. Daarom wordt ook wel eens lichttherapie (breedspectrum UVB lichtkast) geprobeerd bij patiënten waarbij antihistaminica niet of onvoldoende werken.

